

Grünbaum Ábrahám

Ez az apám. Grünbaum Ábrahámnak hívták, balassagyarmati volt. 1882-ben született. Nagyon elegánsan öltözködött. Bottal járt, kalapban. Arany zsebórát is hordott magával. Ezen a fényképen jól látszik, hogy nagyon kövér ember volt. Amikor Lembergben volt katona az első világháborúban, nem találtak az ő méretében egyenruhát. Neki külön kellett készíteni. Egyszer kaptam egy fotót apámtól, és amikor hét-nyolc éves gyerek voltam, az iskolában le kellett írni mindenkinek, hogy az apja mit csinált az első világháborúban. Én ezt írtam 'Apukám a front mögött volt, nem kellett kimennie a jó meleg szobából.' Mikor az apám meglátta ezt az írást, kaptam tőle egy pofont. Az Aranyosiban érettségizett [Az Aranyosi-féle fiú kereskedelmi, majd felső kereskedelmi iskola 1889--1946 között működött Budapesten, az V. kerületben. -- A szerk.], kereskedelmi iskolában [lásd: kereskedelmi iskolák] Budapesten. Abban az időben, amikor én születtem, 1920-21-ben tőzsdés

volt, aztán az Első Budapesti Gőzmalomnak lett a képviselője. Újpesten és Rákospalotán árulta a pékeknek a lisztet. Ő ment a pékekhez. Megtárgyalta velük, hogy mennyi liszt kell. 'Ennyi? Akkor ki fogom szállítani.' Az apám Észak-Pesten adott el lisztet, a sógorunk, Friedmann Feri bácsi meg Dél-Pesten. Tulajdonképpen közöttük kapcsolat volt, a két cég között telefon is volt. Ott volt a telefon az ajtóbejáratnál. Apám szeretett kártyázni, főleg ultizni a barátaival. Minden vasárnap délelőtt volt ultiparti nálunk Újpesten. Máskor meg az Andrassy út végén lévő kávéházba járt kártyázni. Lóversenyre is szeretett járni. Egyszer engem is kivitt, életemben először voltam lóversenyen. Azt mondta, hogy tedd meg a Vörös Lulut, mert az lesz az első. Hát én ott állok a sorba, és hallom, hogy a hátam mögött beszélgetnek: 'A Vörös Lulu sánta, fogatlan, az sehol nem lesz.' 'Hát kicsoda?' 'A Póni fog nyerni!' 'Póni? Nem is hallottam ilyet.' Hát, mondom, akkor én is megteszem a Pónit, meglepem apámat. Visszamegyek, 'Megtetted?' 'Meg.' Elindul a menet, izgultam, hogy mit fog szólni apám, mikor a Póni győz. Egyszer csak látom, hogy a Vörös Lulu szalad előre, és hallom apámat, hogy hu, nyertünk, nyertünk, mennyi pénzünk van! 'Add ide a szelvényt', odaadom. 'Ez nem az!' 'De az!' 'Hogyhogy, hát én nem a Pónit mondtam neked!' Én meg mondtam, hogy 'Igen, de az sánta meg vak és fogatlan.' Hát kaptam egy akkora pofont, életemben nem kaptam akkorát. De nagyon rendes ember volt amúgy, nagyon szerettem őt. A zsidótörvények miatt 1938-ban csökkentették az apám tevékenységét, 1940-ben pedig felbontották a szerződését, elküldték az Első Budapesti Gőzmalomból, és nem dolgozhatott tovább. Abból éltünk, ami vagyunk volt, de még mielőtt elvitték volna az apámat, a házat eladták. Ott laktak, de eladták. És aranyat vettek, és mindig eladtak valamit, és abból éltek. Az érdekes volt, hogy amikor megtudták, hogy elviszik őket, Újpesten volt egy Bayer nevezetű cukrász, ahova mindig járt az apám, és oda vitte egy vasdobozban az aranyékszereket. Az aranyékszerek között volt anyámnak egy bolgár királyi nyakéke, amit a nagyapám vett egy vásárban, állítólag a bolgár király, mikor itt járt, elkártyázta az arany nyakéket. Az volt az egyik hozomány. Amikor anyám férjhez ment apámhoz, akkor kapta a nagyapámtól. Csodálatos volt, előttem van. Csak ünnepen, ha valami rendezvény volt, akkor vette föl, különben nem hordta. Apám lezárva a dobozt elvitte a cukrásznak azzal, hogyha minket elvisznek, és a lányom vagy a fiam vagy mi hazajövünk, akkor adja nekik oda -- nagyon jó, baráti viszony volt közöttük. Amikor a nővérem hazajött, bement a Bayer cukrászhoz, mikor meglátta az Editet, azt mondta, ezt az édesapja itt hagyta nálam, és odaadta. Úgyhogy ezek az aranyékszerek megmaradtak. Most már nincsenek meg, de akkor megmaradtak. Házat, lakást kellett venni, meg hálóbútor kellett.